EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 20.9.2022
COM(2022) 479 final

2022/0294 (NLE)
SENSITIVE[*]

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2020/1350, millega antakse Leedu Vabariigile määruse (EL) 2020/672 alusel ajutist toetust töötuseriski leevendamiseks COVID-19 puhanguga kaasnenud eriolukorras

[*] Distribution only on a 'Need to know' basis - Do not read or carry openly in public places. Must be stored securely and encrypted in storage and transmission. Destroy copies by shredding or secure deletion. Full handling instructions https://europa.eu/!db43PX

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Nõukogu määruses 2020/672 (edaspidi „TERA määrus“) on sätestatud õigusraamistik liidu finantsabi andmiseks liikmesriikidele, kus on COVID-19 puhangu tõttu tõsised majandushäired või suur oht nende tekkeks. TERA määruse alusel antav toetus on mõeldud selleks, et rahastada eelkõige lühendatud tööaja kavasid või muid samalaadseid meetmeid, mille eesmärk on kaitsta töötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid ning seega vähendada töötust ja sissetulekute kaotust, samuti selleks, et rahastada mõnda eelkõige töökohal kohaldatavat tervisemeedet.

7. augustil 2020 taotles Leedu liidult finantsabi ning nõukogu andis Leedule finantsabi 25. septembril 2020. aastal nõukogu rakendusotsusega (EL) 2020/1350 eesmärgiga täiendada riiklikke meetmeid, millega leevendatakse COVID-19 puhangu mõju ja tegeletakse sotsiaal-majanduslike tagajärgedega, mille puhang on toonud kaasa töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate jaoks.

11. märtsil 2021 taotles Leedu TERA määruse alusel uuesti liidu finantsabi. Sellest taotlusest lähtuvalt muudeti nõukogu rakendusotsust (EL) 2020/1350 nõukogu 23. aprillil 2021. aasta rakendusotsusega (EL) 2021/678.

8. augustil 2022 taotles Leedu TERA määruse alusel kolmandat korda liidu finantsabi.

Kooskõlas TERA määruse artikli 6 lõikega 2 konsulteeris komisjon Leedu ametiasutustega veendumaks, et Leedu tööturumeetmetega otseselt seotud tegelikud ja kavandatud kulutused on COVID-19 pandeemia tõttu järsult ja oluliselt suurenenud. Eelkõige puudutab see kehtivaid meetmeid, millele on osutatud nõukogu rakendusotsuses (EL) 2020/1350:

a) kava tööandjatele toetuste maksmiseks, et katta iga tööd katkestama sunnitud töötaja hinnanguline palk karantiini- ja erakorralise seisukorra perioodil. Enne 1. jaanuari 2021 võis tööandja valida, kas katta toetuse abil 70 % palgast kuni 1,5kordse miinimumpalgani või 90 % palgast (60aastaste ja vanemate töötajate puhul 100 % palgast) kuni miinimumpalgani. Alates 1. jaanuarist 2021 võib tööandja saada toetusi, et katta 100 % palgast kuni 1,5kordse miinimumpalgani. Kavas osalenud tööandjad peavad säilitama vähemalt 50 % töötajate töökohad vähemalt kolme kuu jooksul pärast palgatoetuse perioodi lõppemist.

b) kava toetuse maksmiseks ka töökatkestuselt naasvatele töötajatele kuni kuus kuud pärast nende tööle naasmist. Enne 1. juulit 2021 kohaldati toetuste suhtes ülempiiri, milleks oli tööandja majandustegevusest olenevalt kas miinimumpalk või kahekordne miinimumpalk. Esimese ja teise kuu jooksul pärast tööle naasmist makstava toetuse summa võis olla kuni 100 %, kolmandal ja neljandal kuul kuni 50 % ning viiendal ja kuuendal kuul kuni 30 % töötaja palgast. Alates 1. juulist 2021 maksti toetust töökatkestuselt naasvatele töötajatele kuni kaks kuud pärast nende tööle naasmist. Esimesel kuul on toetus 100 % töötaja palgast, kuid mitte rohkem kui 0,9kordne miinimumpalk, teisel kuul 100 % töötaja palgast, kuid mitte rohkem kui 0,6kordne miinimumpalk. Neid toetusi võib pidada määruses (EL) 2020/672 osutatud lühendatud tööaja kavadega samalaadseteks meetmeteks, kuna nende eesmärk on pakkuda palgatöötajatele sissetulekutoetust ja aidata säilitada olemasolevaid töösuhteid.

Leedu on esitanud komisjonile asjakohase teabe.

Kättesaadavaid tõendeid arvesse võttes teeb komisjon nõukogule ettepaneku võtta vastu rakendusotsus, millega antakse Leedule TERA määruse alusel finantsabi eespool nimetatud meetmete rakendamise toetamiseks.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesolev ettepanek on täielikult kooskõlas nõukogu määrusega (EL) 2020/672, mille alusel see on tehtud.

Ettepanek täiendab teist liidu õigusakti, mille alusel toetatakse liikmesriike hädaolukordades, nimelt nõukogu 11. novembri 2002. aasta määrust (EÜ) nr 2012/2002 Euroopa Liidu Solidaarsusfondi loomise kohta (edaspidi „määrus (EÜ) nr 2012/2002“). 30. märtsil 2020 võeti vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2020/461, millega muudetakse nimetatud õigusakti, laiendades selle kohaldamisala ka ulatuslikele rahvatervise hädaolukordadele ja määrates konkreetselt kindlaks rahastamiskõlblikud meetmed.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek on üks paljudest meetmetest, mis on välja töötatud praegusele COVID-19 pandeemiale reageerimiseks (näiteks koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus), ning see täiendab muid tööhõivet toetavaid vahendeid, nagu Euroopa Sotsiaalfond ja Euroopa Strateegiliste Investeeringute Fond (EFSI) / InvestEU fond. Praeguse COVID-19 puhangu ajal liikmesriikide toetamiseks laenude võtmist ja andmist käsitlev ettepanek toimib eelkõige teise kaitseliinina, mille kaudu rahastatakse lühendatud tööaja kavasid ja samalaadseid meetmeid, aidates säilitada töökohti ning kaitstes seega töötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid töötuks jäämise eest.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Käesoleva ettepaneku õiguslik alus on nõukogu määrus (EL) 2020/672.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Ettepanek on vastus liikmesriigi taotlusele ja sellega näidatakse Euroopa solidaarsust, andes COVID-19 puhangust mõjutatud liikmesriigile ajutiste laenudena liidu finantsabi. Sellise finantsabiga toetatakse teisese kaitsemeetmena ajutiselt avaliku sektori kulutuste suurendamist seoses lühendatud tööaja kavade ja muude samalaadsete meetmetega, et aidata riigil kaitsta töökohti ning seega kaitsta töötajaid ja füüsilisest isikust ettevõtjaid töötuseriski ja sissetuleku kaotuse eest.

Toetus aitab kriisist mõjutatud inimesi ning leevendab praeguse COVID-19 kriisi otsest ühiskondlikku ja majanduslikku mõju.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on proportsionaalsuse põhimõttega kooskõlas. See ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik ettepaneku eesmärkide saavutamiseks.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Kuna ettepanek tuli koostada kiiresti, et nõukogu saaks selle õigel ajal vastu võtta, ei olnud võimalik sidusrühmadega konsulteerida.

- **Mõjuhinnang**

Kuna ettepanek on kiireloomuline, siis mõju ei hinnatud.

4. MÕJU EELARVELE

Komisjonil peaks olema õigus võtta finantsturgudelt laenu, et laenata seda edasi liikmesriigile, kes taotleb finantsabi TERA rahastamisvahendist.

Lisaks liikmesriikide garantiidele hõlmab raamistik muid kaitsemeetmeid, et tagada kava rahaline usaldusväärsus:

- range ja konservatiivne finantsjuhtimine,
- sellise laenuportfelli loomine, mis piirab kontsentratsiooniriski, iga-aastast riskipositsiooni ja ülemäärast riskipositsiooni üksikute liikmesriikide suhtes, tagades samal ajal piisavad vahendid kõige enam abi vajavatele liikmesriikidele, ning
- võla pikendamise võimalused.

2022/0294 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU RAKENDUSOTSUS,

millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2020/1350, millega antakse Leedu Vabariigile määruse (EL) 2020/672 alusel ajutist toetust töötuseriski leevendamiseks COVID-19 puhanguga kaasnenud eriolukorras

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut,

võttes arvesse nõukogu 19. mai 2020. aasta määrust (EL) 2020/672, millega luuakse COVID-19 puhanguga kaasnenud eriolukorras töötuseriski leevendamiseks pakutava ajutise toetuse Euroopa rahastu (TERA),[1] eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

1. Leedu 7. augusti 2020. aasta taotluse alusel andis nõukogu rakendusotsusega (EL) 2020/1350[2] Leedule finantsabi laenuna, mille maksimaalne summa on 602 310 000 eurot ja maksimaalne keskmine tagasimaksetähtaeg 15 aastat ning mis on kättesaadav 18 kuu jooksul, et täiendada Leedu riiklikke jõupingutusi leevendamaks COVID-19 puhangu mõju ning selle puhangu sotsiaal-majanduslikke tagajärgi töötajatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele.

2. Leedu pidi laenu kasutama selleks, et rahastada lühendatud tööaja kavasid ja samalaadseid meetmeid, nagu on osutatud rakendusotsuse (EL) 2020/1350 artiklis 3.

3. Lähtuvalt Leedu 11. märtsi 2021 teisest taotlusest andis nõukogu rakendusotsusega (EL) 2021/678,[3] millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2020/1350, Leedule täiendavat finantsabi summas 354 950 000 eurot, suurendades maksimaalset laenusummat 957 260 000 euroni, mille maksimaalne keskmine tagasimaksetähtaeg on 15 aastat ja mis on kättesaadav 18 kuu jooksul, et täiendada Leedu riiklikke jõupingutusi leevendamaks COVID-19 puhangu mõju ning selle puhangu sotsiaal-majanduslikke tagajärgi töötajatele ja füüsilisest isikust ettevõtjatele.

4. Leedu pidi täiendavat laenu kasutama selleks, et rahastada lühendatud tööaja kavasid ja samalaadseid meetmeid, nagu on osutatud rakendusotsust (EL) 2020/1350 muutva rakendusotsuse (EL) 2021/678 artiklis 3.

---

1 ELT L 159, 20.5.2020, lk 1.

2 Nõukogu 25. septembri 2020. aasta rakendusotsus (EL) 2020/1350, millega antakse Leedu Vabariigile määruse (EL) 2020/672 alusel ajutist toetust töötuseriski leevendamiseks COVID-19 puhanguga kaasnenud eriolukorras (ELT L 314, 29.9.2020, lk 35).

3 Nõukogu 23. aprilli 2021. aasta rakendusotsus (EL) 2021/678, millega muudetakse rakendusotsust (EL) 2020/1350, millega antakse Leedu Vabariigile määruse (EL) 2020/672 alusel ajutist toetust töötuseriski leevendamiseks COVID-19 puhanguga kaasnenud eriolukorras (ELT L 144, 27.4.2021, lk 12).

5. COVID-19 puhang on halvanud olulise osa Leedu tööjõust. See on ikkagi kaasa toonud Leedu avaliku sektori kulutuste järsu ja olulise suurenemise seoses meetmetega, millele on osutatud rakendusotsuse (EL) 2020/1350 artikli 3 punktides a ja b.

6. COVID-19 puhang ja erakorralised meetmed, mida Leedu on võtnud 2020., 2021. ja 2022. aastal, et ohjeldada puhangut ning leevendada selle sotsiaal-majanduslikke ja tervisega seotud tagajärgi, on avaldanud ja avaldavad endiselt ränka mõju riigi rahandusele. Leedu valitsemissektori eelarvepuudujääk ja võlg olid 2020. aastal vastavalt 7,3 % ja 46,6 % sisemajanduse koguproduktist (SKP) ning need vähenesid 2021. aasta lõpuks vastavalt 1,0 % ja 44,3 %ni Komisjoni 2022. aasta kevadprognoosi kohaselt on Leedu valitsemissektori eelarvepuudujääk ja võlg 2022. aasta lõpuks eeldatavasti vastavalt 4,6 % ja 42,7 % sisemajanduse koguproduktist (SKP). Komisjoni 2022. aasta suvise vaheprognoosi kohaselt suureneb Leedu SKP 2022. aastal 1,9 %.

7. 8. augustil 2022 taotles Leedu liidult veel finantsabi summas 141 800 000 eurot, et 2020., 2021. ja 2022. aastal võetud riiklikke meetmeid jätkuvalt täiendada, leevendamaks COVID-19 puhangu mõju ja selle puhangu sotsiaal-majanduslikke tagajärgi töötajatele. Eelkõige pikendas või muutis Leedu veelgi lühendatud tööaja kavasid ja samalaadseid meetmeid, mis on esitatud põhjendustes 8–9.

8. 21. juuni 2016. aasta tööseaduses nr XII-2470 (mida on muudetud 17. märtsi 2020. aasta seadusega nr XIII-2822, 7. aprilli 2020. aasta seadusega nr XIII-2846, 4. juuni 2020. aasta seadusega nr XIII-3005, 23. detsembri 2020. aasta seadusega nr XIV-131, 27. mai 2021. aasta seadusega nr XIV-351 ja 20. jaanuari 2022. aasta seadusega nr XIV-911)[4], millele on viidatud rakendusotsuse (EL) 2020/1350 artikli 3 punktis a, kehtestas Leedu kava tööandjatele toetuste maksmiseks, et katta iga tööd katkestama sunnitud töötaja hinnanguline palk karantiini- ja erakorralise seisukorra perioodil. Enne 1. jaanuari 2021 võis tööandja valida, kas katta toetuse abil 70 % palgast kuni 1,5kordse miinimumpalgani või 90 % palgast (60aastaste ja vanemate töötajate puhul 100 % palgast) kuni miinimumpalgani. Alates 1. jaanuarist 2021 võib tööandja saada toetusi, et katta 100 % palgast kuni 1,5kordse miinimumpalgani. Kavas osalenud tööandjad peavad säilitama vähemalt 50 % töötajate töökohad vähemalt kolme kuu jooksul pärast palgatoetuse perioodi lõppemist.

9. Vastavalt 21. juuni 2016. aasta tööseadusele nr XII-2470 (mida on muudetud 4. juuni 2020. aasta seadusega nr XIII-3005 ja 27. mai 2021. aasta seadusega nr XIV-351)[5] ning millele on osutatud rakendusotsuse (EL) 2020/1350 artikli 3 punktis b, maksti enne 1. juulit 2021 toetusi ka töökatkestuselt naasvatele töötajatele kuni kuus kuud pärast nende tööle naasmist. Esimese ja teise kuu jooksul pärast tööle naasmist makstava toetuse summa võib olla kuni 100 %, kolmandal ja neljandal kuul kuni 50 % ning viiendal ja kuuendal kuul kuni 30 % töötaja palgast. Seejuures kohaldatakse ülempiiri, milleks on tööandja majandustegevusest olenevalt kas miinimumpalk või kahekordne miinimumpalk. Alates 1. juulist 2021 maksti toetust töökatkestuselt naasvatele töötajatele kuni kaks kuud pärast nende tööle naasmist. Esimesel kuul on toetus 100 % töötaja palgast, kuid mitte rohkem kui 0,9kordne miinimumpalk, teisel kuul 100 % töötaja palgast, kuid mitte rohkem kui 0,6kordne miinimumpalk. Neid

[4] TAR, 18. märts 2020, nr 05703; TAR, 9. aprill 2020, nr 07511; TAR, 11. juuni 2020, nr 12829; TAR, 29. detsember 2020, nr 28988; TAR, 9. juuni 2021, nr 13151; TAR, 27. jaanuar 2022, nr 01287.

[5] TAR, 11. juuni 2020, nr 12829; TAR, 9. juuni 2021, nr 13151.

toetusi võib pidada määruses (EL) 2020/672 osutatud lühendatud tööaja kavadega samalaadseteks meetmeteks, kuna nende eesmärk on pakkuda palgatöötajatele sissetulekutoetust ja aidata säilitada olemasolevaid töösuhteid.

10. Leedu vastab määruse (EL) 2020/672 artiklis 3 sätestatud finantsabi taotlemise tingimustele. Leedu on esitanud komisjonile asjakohased tõendid selle kohta, et avaliku sektori tegelikud ja kavandatud kulutused on alates 1. veebruarist 2020 suurenenud 1 264 915 309 euro võrra riiklike meetmete tõttu, mida on võetud COVID-19 puhangu sotsiaal-majanduslike tagajärgede leevendamiseks. See on järsk ja oluline suurenemine, sest see on ühtlasi seotud selliste olemasolevate riiklike meetmete pikendamise või muutmisega, mis on otseselt seotud lühendatud tööaja kava ja muude samalaadsete meetmetega, millega on hõlmatud oluline osa Leedu ettevõtjatest ja tööjõust. Leedu kavatseb suurenenud kulutusi rahastada 144 350 000 euro ulatuses liidu eelarve vahenditest ja 21 505 309 euro ulatuses oma vahenditest.

11. Komisjon on vastavalt määruse (EL) 2020/672 artiklile 6 konsulteerinud Leeduga ja veendunud, et avaliku sektori tegelikud ja kavandatud kulutused on järsku ja oluliselt suurenenud otseselt seoses lühendatud tööaja kavade ja samalaadsete meetmetega, millele 8. augusti 2022. aasta taotluses osutati.

12. Seetõttu tuleks Leedule anda finantsabi COVID-19 puhangust põhjustatud tõsiste majandushäirete sotsiaal-majanduslike tagajärgede leevendamiseks. Komisjon peaks tegema otsused osamaksete ja osade lõpptähtaegade, suuruse ning väljamaksmise kohta tihedas koostöös riiklike ametiasutustega.

13. Arvestades, et rakendusotsuses (EL) 2020/1350 osutatud abi kättesaadavuse periood on lõppenud, on täiendava finantsabi jaoks vaja uut abi kättesaadavuse perioodi. Rakendusotsusega (EL) 2020/1350 ette nähtud 18kuulist finantsabi kättesaadavuse perioodi tuleks pikendada 21 kuu võrra ning selle tulemusel peaks abi olema kättesaadav kokku 39 kuu jooksul alates rakendusotsuse (EL) 2020/1350 jõustumise kuupäevale järgnevast päevast.

14. Leedu ja komisjon peaksid võtma käesolevat otsust arvesse määruse (EL) 2020/672 artikli 8 lõikes 2 osutatud laenulepingus.

15. Käesolev otsus ei tohiks piirata ühegi sellise menetluse tulemust, mis võidakse algatada seoses siseturu toimimise moonutamisega, eelkõige aluslepingu artiklite 107 ja 108 alusel. See ei vabasta liikmesriike aluslepingu artikli 108 kohasest kohustusest teatada komisjonile võimalikest riigiabi juhtudest.

16. Leedu peaks komisjoni korrapäraselt teavitama kavandatud avaliku sektori kulutuste tegemisest, et komisjon saaks hinnata, millises ulatuses on Leedu neid kulutusi teinud.

17. Finantsabi andmise otsuse tegemisel on arvesse võetud Leedu olemasolevaid ja eeldatavaid vajadusi ning vastavalt määrusele (EL) 2020/672 teiste liikmesriikide juba esitatud või esitatavaid finantsabi taotlusi, kohaldades samal ajal võrdse kohtlemise, solidaarsuse, proportsionaalsuse ja läbipaistvuse põhimõtteid,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Rakendusotsust (EL) 2020/1350 muudetakse järgmiselt.

1. Artiklit 2 muudetakse järgmiselt:

a) lõige 1 asendatakse järgmisega:

„1. Liit annab Leedule laenu kuni 1 099 060 000 eurot. Laenu maksimaalne keskmine tagasimaksetähtaeg on 15 aastat.“;

b) lõige 2 asendatakse järgmisega:

„2. Käesoleva otsuse alusel antav finantsabi on kättesaadav 39 kuu jooksul alates otsuse jõustumise kuupäevale järgnevast päevast.“;

c) lõige 4 asendatakse järgmisega:

„4. Esimene osamakse tehakse siis, kui jõustub määruse (EL) 2020/672 artikli 8 lõikes 2 sätestatud laenuleping. Kõik edasised osamaksed tehakse vastavalt kõnealuse laenulepingu tingimustele, või kui see on asjakohane, siis, kui jõustub selle *addendum* või Leedu ja komisjoni vahel sõlmitud muudetud laenuleping, mis asendab esialgse laenulepingu.“

2. Artikkel 3 asendatakse järgmisega:

„Artikkel 3

Leedu võib rahastada järgmisi meetmeid:

a) palgatoetused töökatkestuse ajal, nagu on ette nähtud 21. juuni 2016. aasta tööseaduse nr XII-2470 (sellisel kujul, nagu seda on viimati muudetud 20. jaanuari 2022. aasta seadusega nr XIV-911) artiklis 41;

b) palgatoetused töökatkestuse järel, nagu on ette nähtud 21. juuni 2016. aasta tööseaduse nr XII-2470 (sellisel kujul, nagu seda on viimati muudetud 27. mai 2021. aasta seadusega nr XIV-351) artiklis 41;

c) hüvitised füüsilisest isikust ettevõtjatele, nagu on ette nähtud 21. juuni 2016. aasta tööseaduse XII-2470 (sellisel kujul, nagu seda on muudetud 2020. aastal) artiklis 5-1;

d) hüvitised põllumajandusega tegelevatele füüsilisest isikust ettevõtjatele, nagu on ette nähtud 21. juuni 2016. aasta tööseaduse XII-2470 (sellisel kujul, nagu seda on muudetud 2020. aastal) artiklis 5-2.“

Artikkel 2

Käesolev otsus on adresseeritud Leedu Vabariigile.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja